

PREWENCJA W 2013 ROKU

**z nadinsp. Krzysztofem Gajewskim
I ZASTĘPCĄ KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI**

rozmawia Iwona Klonowska

Panie Komendancie, za nami rok 2013, nadszedł czas podsumowań trudnej służby, jaką jest Policja. Nadzoruje Pan pion prewencyjny, którego zadania są bardzo obszerne, dlatego na początek prosiłbym o ogólne podsumowanie roku, przybliżenie zadań, jakie stały przed Policją. Jakie były priorytety Komendanta Głównego Policji?

Rok 2013 to kolejny już rok ciężkiej pracy polskiej Policji. Poza systematycznie prowadzonymi działaniami mającymi na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń, na szczególną uwagę w ubiegłym roku zasługują te zadania, które są zarazem priorytetami Komendanta Głównego Policji na lata 2013–2015.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie to jedno z głównych zadań mających na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie oraz realizację działań skierowanych do osób stosujących przemoc.

Kolejnym celem była i jest poprawa bezpieczeństwa na drogach. W roku 2013 w porównaniu do roku 2012 nastąpił spadek liczby wypadków, zabitych i osób rannych w wypadkach.

PIERWSZY ZASTĘPCA KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI

Należy podkreślić działania mające na celu zabezpieczenie przez policjantów masowych imprez sportowych oraz jednej z większych imprez, jaką był ubiegłoroczny „Szczyt Klimatyczny”.

Zrealizowanych zadań i przedsięwzięć w roku 2013 było bardzo dużo, a przedstawienie krótkiej charakterystyki każdego z nich zajęłoby mnóstwo czasu. Dlatego też wspominam o priorytetach, działania policjantów służby prewencyjnej są sukcesywnie przedstawiane na stronach internetowych i w mediach.

Jednym z priorytetów jest zwalczanie przemocy w rodzinie, co Policja robi w tym zakresie? Co już udało się zrobić, a co jeszcze wymaga dalszych działań?

Mimo że przemoc w rodzinie nie jest w Polsce zjawiskiem nowym, to dopiero od kilkunastu lat można zauważyć zmianę społecznej oceny tego problemu, który stał się przedmiotem skoordynowanych działań zaradczych. W ostatnich latach w Polsce w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie nastąpiła istotne zmiany. Przede wszystkim zjawisko to zaczęło być dostrzegane, a przekonanie, że przemoc jest przestępstwem i należy jej zapobiegać, stało się powszechne.

Policjanci są grupą społeczną, która bardzo często styka się z problemem przemocy w rodzinie. W 2013 r. Policja w związku z tym zjawiskiem przeprowadziła ponad 61 000 interwencji, w trakcie których zatrzymano ponad 8300 osób, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Pomimo wielu korzystnych zmian przepisów prawa, jakie miały miejsce w ostatnich latach w obszarze przemocy w rodzinie, Policja poszukuje rozwiązań, które jeszcze skuteczniej pozwolą chronić ofiary tej patologii. Na przełomie maja i czerwca 2013 r., z inicjatywy Ministra Spraw Wewnętrznych pana Bartłomieja Sienkiewicza, we współpracy z Fundacją Dzieci Niczyje oraz Ogólnopolskim Pogotowiem dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Instytutu Psychologii Zdrowia „Niebieska Linia”, w Komendzie Głównej Policji opracowano narzędzia szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie oraz algorytm postępowania policjantów we wspomnianych sytuacjach. Opracowano dwa narzędzia (wielkości wkładki do notatnika służbowego) służące do szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie: część A – przemoc wobec osób dorosłych oraz część B – przemoc wobec dzieci. Każde z narzędzi składa się z kwestionariusza szacowania ryzyka oraz algorytmu postępowania policjanta. Kwestionariusz szacowania ryzyka opisuje 13 czynników ryzyka zagrożenia życia i zdrowia ujętych w formie pytań. Liczba pozytywnych odpowiedzi, z założenia, ma ułatwić policjantowi przeprowadzającemu interwencję w związku z przemocą w rodzinie podjęcie adekwatnych do sytuacji działań (np. zatrzymanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc). Ponadto opracowano *Praktyczny podręcznik dla policjantów. Szacowanie ryzyka związanego z indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie.*

Wszystkie te działania połączone z systematycznym szkoleniem policjantów są sygnałem dla potencjalnych sprawców przemocy w rodzinie, że nie ma i nie będzie przyzwolenia na terroryzowanie rodziny, bez względu na to, jaką formę tą przemoc przybiera.

Kolejnym niezwykle ważnym obszarem działań Policji pionu prewencji jest ruch drogowy, działania na rzecz bezpieczeństwa. Ostatnia czarna seria zdarzeń z udziałem pijanych kierowców daje wiele do myślenia, jak chociażby sytuacja z Kamienia Pomorskiego, gdzie zginął policjant z rodziną po tym, jak wjechał w niego pijany kierowca. Panie Komendancie, czy Policja objęła ten obszar szczególną uwagą? Czy możemy się spodziewać zwiększonej liczby patroli, kontroli drogowych? Czy prowadzone są akcje informacyjne w tym obszarze wspólnie z innymi podmiotami, jak chociażby telewizja?

Trzeba przedstawić obiektywny stan rzeczy w tym zakresie: od lat w naszym kraju najczęstszą przyczyną wypadków drogowych jest nadmierna bądź niedostosowana do panujących warunków prędkość, następnie nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu, nieprawidłowo wykonywane manewry, błędy pieszych. Samo kierowanie pojazdem „po alkoholu” nie jest przyczyną zdarzeń drogowych, ale jest okolicznością mającą wpływ na ich powstawanie oraz ich ciężkość. Jest też jednak – w przeciwieństwie np. do przekraczania dozwolonych prędkości – chyba najbardziej nieakceptowane społecznie.

Oczywiście, dramat rodziny policyjnej z Kamienia Pomorskiego jest niewyobrażalny.

Ujawnianie i eliminowanie z ruchu kierujących pojazdami „po alkoholu” należy do priorytetowych zadań polskiej policji ruchu drogowego. W 2013 r. „drogówka” przeprowadziła prawie 9 mln badań trzeźwości na drogach. Oprócz działań kontrolnych są prowadzone równocześnie działania profilaktyczne: zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym, jest bardzo wiele inicjatyw lokalnych. Zmieniona została taktyka pełnienia służby, formuła tzw. trzeźwych poranków pozwala na przeprowadzenie szybkich testów wielu kierujących.

„Historycznie” zwiększone zostały struktury etatowe komórek ruchu drogowego w całym kraju; aktualnie jest ich 9230. Kolejnym etapem tego procesu wzmocnienia policji ruchu drogowego – który trwa – jest uzupełnienie wakatów, szkolenia oraz doposażenie w najnowszy sprzęt specjalistyczny.

Imprezy masowe to kolejny ważny temat wzbudzający zainteresowanie społeczne i wymagający wielkiego zaangażowania ze strony Policji. Mamy za sobą mecze, podczas których Policja zatrzymywała pseudokibiców, a także 11 listopada. Jako przykład odwołam się tylko do kilku spotkań, jak chociażby mecz Legia

Warszawa – Śląsk Wrocław, który odbył się w czerwcu – 96 zatrzymanych, czy mecz ligi europejskiej Legia Warszawa – Lazio Rzym z 28 listopada – 150 zatrzymanych, w tym obywatele innych państw.

Imprezy masowe to zagadnienie, które nie tylko niezwykle mocno absorbuje działania policyjne, ale również opinię publiczną. Każde działanie w takich okolicznościach to jednocześnie wyzwanie i wielki wysiłek. Aby w pełni to zobrazować, posłużę się danymi: w 2013 r. Policja zabezpieczała prawie 7 tys. imprez masowych, z czego 1,5 tys. to mecze piłki nożnej, do których zabezpieczenia łącznie zostało skierowanych prawie 35 tys. policjantów.

Odnosząc się do meczu Legia Warszawa – Śląsk Wrocław, spotkanie to zostało rozegrane podczas ostatniej kolejki Ekstraklasy sezonu 2012/2013. Kiedy kibice Legii po zakończonym meczu w Warszawie fetowali zdobycie Mistrzostwa Polski przez stołeczny klub, doszło do incydentów z ich udziałem. W wyniku skutecznych działań podjętych przez Policję zostało zatrzymanych prawie 100 osób, które dopuściły się m.in. napaści na funkcjonariusza Policji oraz udziału w bójce, i – co najważniejsze – nie doszło do poważnych zakłóceń porządku publicznego.

Przykładem międzynarodowego, niestety, chuligaństwa futbolowego są incydenty przed meczem Legia Warszawa – Lazio Rzym. Wtedy Policja zatrzymała ponad 160 osób, w tym 150 obywateli Włoch. Przyczynę zatrzymań stanowiło ich skandaliczne zachowanie na ulicach Warszawy, które było zwykłą „chuliganką” i nie miało nic wspólnego z kibicowaniem.

Co ważne, liczba meczów, w związku z którymi dochodzi do łamania prawa, nieznacznie, ale jednak maleje, natomiast Policja z roku na rok jest coraz skuteczniejsza.

Proszę, byśmy wrócili do naszej ostatniej rozmowy, którą przeprowadzaliśmy w czasie operacji „Klimat”, i by Pan Komendant – już z perspektywy czasu – przybliżył nam zakres i ogrom pracy, jaka musi być wykonana przez Policję przy zabezpieczeniu tego typu imprez. Jak wielu działań wymaga przygotowanie się do niej, ile jest potrzebnych sił i środków?

Operacja policyjna pod kryptonimem „Klimat” była zarządzana na potrzeby zabezpieczenia 19. Sesji Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych. Doświadczenia, które zostały zdobyte przy okazji organizacji innych tego typu przedsięwzięć były bardzo pomocne podczas przygotowań i samej realizacji zabezpieczenia Konferencji.

Przygotowując się do tego zabezpieczenia, duży nacisk położyliśmy na zapewnienie optymalnego poziomu bezpieczeństwa uczestników Konferencji. W tym celu odpowiednio wcześniej podjęliśmy współpracę z przedstawicielami służb i podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa na terytorium Polski. Nawiązaliśmy również

współpracę międzynarodową, która dała wymierne efekty. Bieżąca wymiana informacji o zagrożeniach pozwoliła na udaremnienie działań aktywistów „Greenpeace”, w tym ich wdarcia się na teren kilku polskich elektrowni. Nie uniknęliśmy incydentów (próba rozwieszenia banerów na PKiN), jednak szybka reakcja Policji zniweczyła powodzenie akcji aktywistów.

Niewątpliwie rzeczą bardzo istotną dla powodzenia całej operacji było przygotowanie Policyjnego Centrum Dowodzenia w Legionowie, które koordynowało działania Policji na terenie całego kraju. Specyfika wydarzenia COP19 wiązała się z potrzebą wsparcia garnizonu stołecznego siłami z kraju w liczbie ponad 3400 policjantów. Udział tak znacznej liczby sił policyjnych w zabezpieczeniu wymagał przygotowania odpowiedniego zaplecza logistycznego. Oprócz funkcjonariuszy Policji w zabezpieczeniu udział wzięli również przedstawiciele innych służb, wśród których w największej liczbie, bo aż 600 osób, znaleźli się żołnierze Żandarmerii Wojskowej.

Konferencja Klimatyczna zbiegła się z uroczystymi obchodami Narodowego Święta Niepodległości. Patrząc z perspektywy całego kraju, można stwierdzić, iż uroczystości oraz zgromadzenia publiczne zaplanowane w dniu Święta, dzięki odpowiedniej taktyce działania Policji oraz wykorzystaniu filozofii zarządzania tłumem opartej na dialogu, przebiegły bez większych zakłóceń. A incydenty w Warszawie wiele nas nauczyły.

Biorąc pod uwagę ogrom działań, jaki został wykonany w związku z zabezpieczeniem Konferencji Klimatycznej COP19 dzięki dużemu zaangażowaniu policjantów oraz funkcjonariuszy innych służb, można potraktować tę operację jako nasz wspólny sukces, za co z tego miejsca, chciałbym im bardzo podziękować.

Jednym z nadzorowanych przez Pana Komendanta biur jest Biuro Operacji Antyterrorystycznych o szerokim spektrum działania – od udziału w akcjach i operacjach policyjnych, przez zatrzymywanie szczególnie niebezpiecznych przestępców, wspomaganie Biura Ochrony Rządu grupami wsparcia, aż do udziału w zespołach i grupach roboczych. BOA uczestniczyło także w operacji „Klimat”. Czy mógłby Pan przybliżyć czytelnikom najważniejsze z dokonań biura w 2013 r.?

Biuro Operacji Antyterrorystycznych jako komórka Komendy Głównej Policji odpowiedzialna za działania antyterrorystyczne w skali kraju musi realizować wielorakie funkcje i zadania. Przede wszystkim jest to po prostu komórka robocza działająca w trybie całodobowym, wykonująca zadania zlecone na rzecz innych podmiotów, nie tylko policyjnych. Wszystkie one są ważne, jednak zadania o najwyższym stopniu trudności są realizowane w ramach akcji i operacji policyjnych. Staramy się cały czas udoskonalać sposób zarządzania i dowodzenia takimi przedsięwzięciami. Dlatego też podczas operacji policyjnej „Klimat” BOA KGP reali-

PIERWSZY ZASTĘPCA KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI

zowało zabezpieczenie antyterrorystyczne kraju w ramach podoperacji policyjnej pod kryptonimem „Kontra”. Wydaje się, że takie rozwiązanie daje szansę sprawnego dowodzenia i skutecznego reagowania w wypadku zaistnienia zdarzenia kryzysowego wymagającego reakcji sił antyterrorystycznych Policji. Formułę tę będziemy stosowali również w przyszłości.

Funkcjonariusze BOA KGP, przygotowując się do realizacji nałożonych zadań, stale podlegają szkoleniu i doskonaleniu zawodowemu. W ramach tej działalności biorą udział m.in. w międzynarodowych przedsięwzięciach szkoleniowych organizowanych przez ATLAS, będący stowarzyszeniem jednostek kontrterrorystycznych państw Unii Europejskiej.

Utrzymanie takiej jednostki jak BOA KGP, mimo znacznych kosztów, jest niezbędne dla zapewnienia właściwej reakcji Policji na zdarzenia kryzysowe, nie tylko o charakterze terrorystycznym, w skali całego kraju.

Panie Komendancie, ważną rolę w koordynacji działań pełni drugie z nadzorowanych przez Pana biur, jakim jest Główny Sztab Policji. O jakich przedsięwzięciach należałoby wspomnieć, podsumowując rok 2013?

Takich rzeczy działo się wiele. Przedsięwzięciem, które najbardziej absorbowało Główny Sztab Policji KGP w minionym roku, było przygotowanie i realizacja operacji policyjnej pod kryptonimem „Klimat”, o której już wspominałem. Wcześniej, we wrześniu, Główny Sztab Policji KGP koordynował zabezpieczenie XXVIII Mistrzostw Europy w Piłce Siatkowej Mężczyzn 2013, których Polska była współorganizatorem (razem z Danią). Współpraca międzynarodowa realizowana w ramach tego przedsięwzięcia w całości spoczywała na pracownikach Głównego Sztabu Policji KGP.

Policyjne Lotnictwo od czerwca do listopada ubiegłego roku wspierało działania Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Służba polegała na zapewnieniu dyżurów lotniczych i udzielaniu skutecznej pomocy turystom, którzy ulegli w Tatrach różnego typu wypadkom. To wiele akcji ratowniczych, uratowani ludzie, ocalone życia.

Mniej spektakularny i widoczny jest wysiłek policjantów i pracowników GSP KGP włożony w funkcjonowanie Systemu Wspomagania Dowodzenia, który został wdrożony w styczniu 2013 r. Prace te związane były z monitorowaniem funkcjonowania narzędzia i nadzorem nad migracją systemu na nową platformę sprzętową oraz uruchomieniem Centrum Zapasowego. Co ważne – SWD wspiera działania policjantów w całym kraju, we wszystkich jednostkach, w każdym pionie. A my dbamy o to, aby wspierał jak najskuteczniej.

Panie Komendancie, niemożliwe jest podsumowanie roku bez odwołania się do posiadanych zasobów i potrzeb w obszarze logistycznym. Jak ocenia Pan sprzęt, z którego korzystają policjanci prewencji, co

się zmieniło, jakie obszary pozostają jeszcze konieczne do zmiany?

Na pewno trzeba cały czas myśleć o sukcesywnej wymianie sprzętu specjalistycznego „drogówki”. Ale ciągle też przyglądamy się i analizujemy, czy jest on efektywnie wykorzystywany.

Obszar bezpieczeństwa ruchu drogowego i pracy Policji w tym zakresie stanowi nieustannie priorytet Ministra Spraw Wewnętrznych i Komendanta Głównego Policji. Żebyśmy mogli być skuteczni w naszej pracy, musimy mieć do niej dobre „narzędzia”. Wzmacniamy policję drogową, więc musimy też mieć wsparcie w sprzęcie.

Analizowaliśmy, co w roku ubiegłym zakupiliśmy dla policjantów „drogówki” z budżetu, a co z tzw. zakupów pozabudżetowych. Były to zakupy rzędu wielkości 7 mln z budżetu i ponad 23 mln ze środków pozabudżetowych...

Trwają uzgodnienia w sprawie wystąpienia do Premiera RP o wsparcie Policji środkami z rezerwy celowej z przeznaczeniem na zakup oznakowanych radiowozów z wyposażeniem, m.in. wideorejestratorem oraz urządzeniami do badania stanu trzeźwości. Aplikujemy i nadal będziemy intensywnie zabiegać o wsparcie ze środków unijnych.

Rok 2013 za nami. Co możemy uznać za nasz sukces w mijającym roku, a które dziedziny wymagają jeszcze pracy?

Sukces jest stopniowym osiąganiem wcześniej określonego celu. Przykładem może być standaryzacja jednostek – nowo wybudowane lub wyremontowane komendy i komisariaty, poprawa warunków obsługi obywateli i warunków służby policjantów. Realizację założonego celu zaplanowano na lata 2013–2015. W roku 2013 odnieśliśmy sukces, oddając do użytku kilka wyremontowanych czy też wybudowanych komend. Osiągniętych sukcesów w ubiegłym roku było wiele, tak jak już wcześniej wspominałem, nie mogę wyliczyć wszystkich, poza tymi, które wynikają z realizacji priorytetów KGP, gdyż mógłbym się narazić policjantom lub być posądzony o stronniczość.

Nasz sukces – jak to Pani ujęła – to też sukces osiągnięty przez każdego policjanta, który dzięki swojemu zaangażowaniu i poświęceniu, często narażając swoje życie i zdrowie, ratuje drugiego człowieka.

Czego możemy życzyć naszym policjantom w 2014 r.?

Korzystając z okazji, chciałbym przede wszystkim podziękować wszystkim policjantom za ich trud i pełną poświęcenie służbę, a także życzyć im wielu sukcesów zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym oraz akceptacji i szacunku społecznego.

Dziękuję za rozmowę